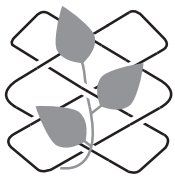

Organizacje pozarządowe wobec nowej polityki energetycznej i klimatycznej państwa

Andrzej Kassenberg
Instytut na rzecz Ekorozwoju

Dramatyczny apel z Poznania państw AOSIS

- **Zatrzymania wzrostu temperatury na poziomie 1,5° C - obecnie mówi się o 2°C.**
- **Koncentracji gazów cieplarnianych na poziomie 350 ppm - obecnie mówi się o 450-550 ppm.**
- **Ograniczenie emisji przez państwa rozwinięte do roku 2020 o co najmniej 40% - obecnie mówi się 25-40%.**

Propozycje Komisji Europejskiej

- **30% redukcji do 2020 dla krajów rozwiniętych**
- **15-30% redukcja do 2020 w stosunku do „biznes jak zwykle” dla krajów rozwijających się**
- **Ograniczanie wylesień lasów tropikalnych**
- **Strategie niskiej emisji opracowane przez kraje rozwijające się do 2011**
- **Wzrost wydatków do 175 mld euro rocznie - 50% do krajów rozwijających (Polska jako jedyna nie akceptuje tych zobowiązań wg wielkości emisji w stosunku do krajów rozwijających się ale proponuje dodać wielkość PKB na głowę)**
- **Adaptacja - system wsparcia dla najbardziej potrzebujących**
- **Innowacyjne finansowanie z handlu emisjami**
- **UE ma utworzyć do 2015 rynek handlu uprawnieniami do emisji obejmujący państwa OECD**
- **Od 2020 największe gospodarki wschodzące, a potem cały świat uczestniczą w rynku handlu uprawnieniami do emisji**

Rekomendacje Parlamentu Europejskiego z 4.II.09

- **EU i inne kraje rozwijające redukcja 25-40% do 2020 i minimum 80% do 2050**
- **Wzrost efektywności o 20% obowiązkowy**
- **Zero energetyczne nowe budynki mieszkalne do 2015 oraz publiczne i handlowe do 2020**
- **Ustalić cel redukcyjny dla rolnictwa**
- **Darmowe audyty energetyczne dla mieszkańców**
- **Partnerstwo solarne z krajami śródziemnomorskimi**
- **Promocja technologii – wodorowych, hybrydowych, elektrycznych, ogniw paliwowych, zaawansowanych biopaliw**
- **Ślad węglowy jako informacja dla konsumentów**

Odpowiedzialność Polski za zmiany klimatu

- **400 mln ton roczna CO_{2eq} emisja**
- **2% udział w emisji GHG w latach 1900 – 2002, obecnie 1,6%**
- **intensywność węglowa 3 pozycja w UE – 1,5 kg GHG/Euro**
- **ponad 10 ton GHG/ mieszk. - potrzeba 2 ton GHG/mieszk.**
- **Przewidywany przez rząd znaczny wzrost emisji o 18% (2006 – 2020) – brak możliwości realizacji celu 40% redukcji**

Emisja gazów cieplarnianych – punkt wyjścia

- **Emisja CO_{2eq} w Polsce:**
 - 1988 – 563 mln ton (rok bazowy)
 - 1990 – 454 mln ton
 - 2006 – **400 mln ton**
 - Cel Protokołu z Kioto (średnia z lat 2008 –12) - **nie więcej niż 529 mln ton**
 - 2020 - Prognoza rządu dla Sekretariatu UNFCCC z 2006 r. – **479 mln ton**
- **Polityka klimatyczna Polski przyjęta przez rząd w 2003 r. – 40% redukcji GHG 1988 – 2020 tj. – 338 mln ton CO_{2eq}**
- **Cel Pakietu klimatyczno-energetycznego UE – 20-30% redukcji GHG 1990 - 2020 – tj. dla Polski 363 – 318 mln ton CO_{2eq}**
- **Cel państw rozwiniętych na rok 2050 – 60 - 80% redukcji GHG w stosunku do 1990 tj. dla Polski – 182 – 91 mln ton CO_{2eq}**

Ostrzeżenia dla Polski

- Wg przeprowadzonych studiów wzrost poziomu Bałtyku o 1m może spowodować w Polsce zagrożenie dla 2.400 km² oraz 244.000 osób.
- Wg European Severe Weather Database w Polsce w 1991 r. zdarzyło się tylko jedno tornado, w 1996 - siedem, w 2001 - osiem, a w 2006 aż 52.
- Z analizy GUNB wynika, że liczba katastrof budowlanych spowodowanych wiatrem rośnie z roku na rok. W 2006 r. było ich 55, w 2007 - 401, a w 2008 już 1000.
- Nagłe powodzie i susze (wzrost liczby i gwałtowności).
- Zaburzenia w rolnictwie np. znaczna utrata plonów ziemniaka.
- Migracje klimatyczne także do Polski.

Pakiet energetyczno-klimatyczny

– smutna lekcja

- **Ocena pakietu jedynie przez pryzmat wzrostu cen energii i ich politycznego wymiaru.**
- **Brak pogłębionych studiów oceniających korzyści i nie korzyści aktywnej polityki klimatycznej – decyzje bazujące na branżowych ocenach.**
- **Utrzymywanie parasola ochronnego nad zaniedbanym sektorem energetycznym.**
- **Niedostrzeżenie szansy na szybszą modernizację gospodarki i wdrażanie rozwiązań innowacyjnych**

Korzyści ekonomiczne w roku 2020 przy celu 20 i 30% (wg CAN Europe, WWF i Health and Environment Alliance)

- **Korzyści** (dodatkowa redukcja emisji SO₂, NO_x i PM 2,5) wynikające z ograniczenia strat (życie), wydatków na służbę zdrowia (choroby, szpitale) i uniknięte koszty nieobecność w pracy przewiduje się, że wyniosą rocznie:
 - Dla celu ograniczenia emisji GHG do 2020 o 20% tj. **13-52 mld Euro;**
 - Dla celu 30% redukcji do 2020 roku wyniosą **20 – 76 mld Euro.**

Szanse na aktywną politykę klimatyczną z korzyścią dla gospodarki i społeczeństwa

- **2,67 razy niższa efektywności energetyczna gospodarki niż UE15**
- **sprawność elektrowni wynosi 36,5%, w Polsce a 46,5% w UE-15**
- **wykorzystujemy tylko 17,4% możliwości ekonomicznych OZE**
- **zaledwie 20% sieci ciepłowniczych ma rury preizolowane**
- **izolacyjność termiczna mieszkań wynosi 150÷350 kWh/m²/rok, a w UE15 40÷90 kWh/m²/rok**
- **bogata (ale w b. złym stanie) sieć kolejowa i nadal duży udział transportu publicznego**
- **niska jakość usług energetycznych – przestarzała i niewystarczająca sieć elektroenergetyczna zwłaszcza na terenach wiejskich**
- **niska kultura użytkowania energii**

Źródła wspomagania finansowego

- ▶ **nadwyżki w stosunku do limitów z Kioto - brak podstaw prawnych;**
- ▶ **dochody ze sprzedaży na aukcji i dodatkowych uprawnień od 2013 roku – potrzebny dobry program wykorzystania funduszy (50% przychodów ze sprzedaży uprawnień - w tym 100% przychodów ze sprzedaży dodatkowych uprawnień - zalecane jest aby przeznaczyć na politykę klimatyczną)**
- ▶ **zmiana alokacji funduszy UE 2007 – 2013 (przeгляд w 2009 r.) – brak polityki w tym zakresie**
- ▶ **projektowany budżet UE na lata 2014-2020 na wspieranie budowy niskowęglowych gospodarek – brak dyskusji jak wykorzystać przewidywane środki do budowania innowacyjnej i nisko węglowej gospodarki w Polsce**
- ▶ **brak zintegrowanej polityki finansowej w stosunku do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i działań adaptacyjnych**

Wnioski z zaniedbania aktywnej polityki klimatycznej

- **Powołanie pełnomocnika rządu ds. wdrażania Pakietu**
- **Opracowanie szczegółowego programu wdrożenia Pakietu wraz z rozdziałem odpowiedzialności i poddanie go debacie społecznej celem najefektywniejszego jego wprowadzania**
- **Aktywne branie udziału w pracach przygotowawczych UE do wdrożenia Pakietu**
- **Stworzenie przy rządzie Centrum Studiów Strategicznych**
- **Głęboka rewizja polityki gospodarczej Państwa w nawiązaniu do obecnie ustalonych jak i przewidywanych w 2020 limitów emisji gazów cieplarnianych – 340 – 280 mln ton CO_{2eq} i dalej w 2050 roku – ok. 200 – 100 mln ton CO_{2eq}**
- **Przygotowanie narodowych programów wdrożeniowych angażujących całe społeczeństwo a dotyczących: efektywnego użytkowania energii i rozwoju OZE**
- **Rozpoczęcie rozważań o budowaniu niskowęglowej gospodarki – debata publiczna**

Jakie wyzwania przed energetyką w Polsce?

- ❖ **Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych - Polityka klimatyczna z 2003 r. redukcja emisji o 40% (1988 – 2020) i Pakiet energetyczno-klimatyczny redukcja 20-30% (1990 – 2020)**
- ❖ **Zero energetyczny wzrost gospodarczy (2-3% wzrost efektywności energetycznej rocznie)**
- ❖ **Uzyskanie 20% udziału energetyki odnawialnej**
- ❖ **Zbudowanie krajowych i międzynarodowych połączeń sieciowych**
- ❖ **Dostosowanie systemu prawnego, ekonomicznego i instytucjonalnego do nowych wyzwań**

7 grzechów głównych Polityki energetycznej Państwa do 2030 r.

- **Nieuzasadniony wzrost emisji gazów cieplarnianych po roku 2020 niezgodny z wymogami UE.**
- **Marnotrawstwo funduszy na rozwój energetyki**
- **Marginalizacja odnawialnych źródeł energii i energetyki rozproszonej oraz ich roli w tworzeniu miejsc pracy.**
- **Niewykorzystanie potencjału efektywności energetycznej i możliwości oszczędzania energii.**
- **Nieuzasadniony i przyjęty bez debaty publicznej plan budowy elektrowni atomowych.**
- **Brak rzetelnej oceny oddziaływania na środowisko**
- **Brak nowoczesnych rozwiązań zarządzania popytem na energię.**

Optymalna dla energetyki hierarchia czasowa do 2030 r.

- **Wzrost efektywności już od zaraz np. białe certyfikaty**
- **Pobudzenie aktywności w OZE – dwa lata**
- **Restytucja mocy – kilka lat i dalej + tęczowe certyfikaty (węgiel brunatny – duże ryzyko)**
- **Energetyka jądrowa (pomijając zagrożenia jak odpady czy terroryzm) – nie stanowi opcji ekonomicznie uzasadnionej do 2030**
 - **minimum 20 lat na pierwszą elektrownię, a generując wysokie koszty inwestycyjne i około inwestycyjne ogranicza finansowo rozwój innych tańszych możliwości.**

Zrównoważone podejście do energetyki – podstawowe przesłanie dla Alternatywna Polityka Energetyczna do 2030

Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego rozumianego jako zapewnienie bieżących i długoterminowych dostaw energii w warunkach coraz bardziej **zaostrzanych wymagań ekologicznych**, w sposób zapewniający konkurencyjność polskiej gospodarki (przedsiębiorstw) i jej dostępność dla społeczeństwa.

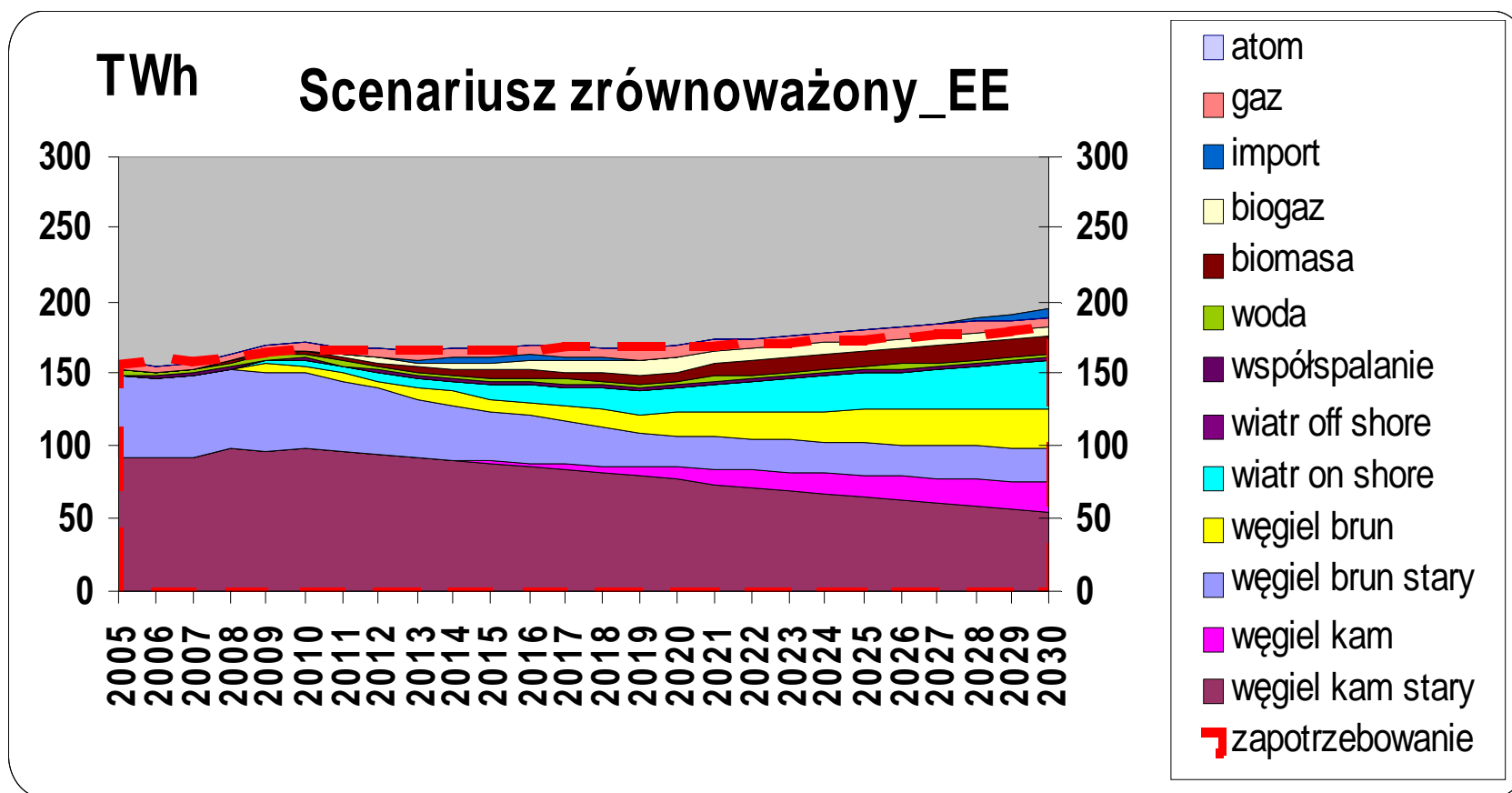

Obszary zainteresowania w ramach Alternatywna Polityka Energetyczna do 2030

- ✓ **Bezpieczeństwo energetyczne** - zasadne i godziwe zaspakajanie potrzeb na usługi energetyczne;
- ✓ **Konkurencyjność** - równoprawne warunki i mechanizm rynkowe dla różnych form wytwarzania energii;
- ✓ **Zrównoważony rozwój** - konieczność uwzględnienia interesu przyszłych pokoleń w określaniu polityk i strategii gospodarczych.
- ✓ **Aspekt społeczny** (i kulturowy) – wytwarzanie i zabezpieczenie potrzeb energetycznych w wymiarze społecznym.

Alternatywna polityka elektroenergetyczna – scenariusz efektywnościowy

Co chcemy uzyskać?

- Nowe podejście do budowania dokumentów strategicznych – **od limitów środowiskowych**;
- **Zobiektywizowanie prac** nad dokumentami strategicznym gdzie decyzja polityczna co do wyboru drogi rozwoju jest na końcu, a nie na początku procesu.
- Zachęcenie do **szerokich debat publicznych** nad dokumentami strategicznymi.

Co jest dzisiaj potrzebne?

- ❖ **Raport Sterna dla Polski – ocena kosztów wdrażania polityki klimatycznej - poszukiwanie optymalnego rozwiązania**
- ❖ **Integracja polityki gospodarczej (energetycznej) z klimatyczną - od limitu emisji gazów cieplarnianych do zaspokajania potrzeb, a nie odwrotnie –Alternatywna Polityka Klimatyczna**
- ❖ **Narodowe programy wraz z architekturą ich finansowania:**
 - **wzrostu efektywności energetycznej;**
 - **rozwoju energetyki odnawialnej;**
 - **restytucji mocy elektroenergetyki z wykorzystaniem gazu i „czystych” technologii węglowych;**
- ❖ **Stworzenie efektywnych podstaw instytucjonalnych do wdrażania ww. narodowych programów.**

Korzyści ze zmiany podejścia

- Polska zostanie uznana odpowiedzialnym kraje na globalnym forum działań na rzecz ochrony klimatu
- Motor napędowy innowacyjności i modernizacji polskiej gospodarki - 0,58 proc. PKB w 2004 r. na R+B (w 2003 r. – średnia UE15 – 2 proc., średnia UE25 – 1,95 proc.)
- Pole do wykorzystania budowy gospodarki opartej na wiedzy
- Dbłość o przyszłe pokolenia
- Oddziaływanie na świadomości ekologiczną społeczeństwa
- Ograniczenie kosztów dostosowywania się (adaptacja) i strat wynikających ze zmian klimatu

Dziękuję za uwagę !

Andrzej Kassenberg

Instytut na rzecz Ekorozwoju

www.ine-isd.org.pl

www.chronmyklimat.pl

ul. Nabelaka 15 lok. 1

00-743 Warszawa

tel. (22) 8510402 fax. (22) 8510400

a.kassenberg@ine-isd.org.pl